

Landbruks- og matdepartementet
Postboks 8007 Dep

0030 OSLO

Vår ref.:
16/86-3
Løpenr.:
5396/16

Saksbehandler:
Stine Larsen Loso
Tlf. dir.innvalg:
77 78 81 85

Arkiv:
V07&00 SAKSARKIV
Deres ref.:

Dato:
09.02.2016

SVAR PÅ HØRING - FORSLAG TIL ENDRING I REINDRIFTSLOVEN

Innledning

Landbruks- og matdepartementet har i brev av 21. desember 2015 sendt forslag til endring i reindriftsloven og forslag til forskrift på høring med svarfrist 15. februar. Brevet ble registrert hos Troms fylkeskommune 6. januar 2016.

Forlagene går ut på gi Fylkesmannen hjemmel til, på nærmere angitte vilkår, å fastsette høyeste reintall per siidaandel. Der hvor Fylkesmannen har fastsatt et slikt reintall, kan likevel to eller flere siidaandeler bli enige om en annen reintallsfordeling seg imellom.

Troms fylkeskommune ved fylkesråd for plan og økonomi vil med dette gi uttalelse til forslag til endring i reindriftsloven og forskriften.

Bakgrunn

Et viktig element i reindriftsloven av 2007 er at næringen selv i større grad skal ha ansvar for ressursforvaltningen gjennom blant annet utarbeidelse av bruksregler for de enkelte reinbeitedistriktene. Myndighetene har oppgaver av mer kontrollerende karakter, men har adgang til å gripe direkte inn dersom den interne forvaltningen ikke fungerer. Jfr. reindriftsloven § 57 første ledd nr. 2 skal bruksreglene også ha bestemmelser om reintall. Reintallet fastsettes for den enkelte sommersiida ut fra det beitegrunnlag som siidaen disponerer. Det har vært gjennomført en omfattende prosess med utarbeidelse av bruksregler, herunder fastsettelse av øvre reintall for den enkelte sommersiida.

I deler av Finnmark har distriktene ikke lyktes i prosessen, og høyeste reintall for siidaene er fastsatt av myndighetene. Reduksjonen har stort sett skjedd gjennom forholdsmessig reduksjon for siidaandelene etter myndighetenes pålegg. Når siidaandelene har fullført en forholdsmessig reduksjon, gjelder det imidlertid ikke noe høyeste reintall for den enkelte siidaandel, men bare for siidaen samlet. Siidaandelene kan bli enige seg imellom om en reintallsfordeling, men da under forutsetning av at det samlede reintallet er innenfor det fastsatte.

Departementet slår fast at etter flere tiår med for høyt reintall i Finnmark er man nå i ferd med å lykkes med å få det faktiske reintallet ned på nivået det skal være jfr. bruksreglene. Samtidig er det kommet signaler fra flere hold om at en del reineiere «posisjonerer» seg for å komme bedre ut ved en eventuell ny reintallsreduksjon. Posisjoneringen går ut på at reineiere øker eller vil øke sitt reintall. Dette er uheldig og LMD mener at det snarest må gjennomføres tiltak som forhindrer en ny økning av reintallet i Finnmark. Departementet foreslår at myndighetene gis hjemmel til å fastsette øvre reintall per siidaandel.

Det er gjennomført konsultasjoner med Sametinget og Norske Reindriftsamers Landsforbund (NRL), og det er invitert til ny konsultasjon i etterkant av høringen. LMD, Sametinget og NRL er ikke omforente om det foreliggende høringsforslaget. Argumentet fra Sametinget og NRL er at en lovendring vil kunne virke forstyrrende inn på gode interne prosesser. Samtidig har tilbakemeldinger fra næringen, Fylkesmannen i Finnmark, Landbruksdirektoratet og Reindriftsstyret vært at det er behov for en lovendring.

Endringsforslag i lov og forskrift

Reindriftsloven § 60 foreslås gitt en nytt femte ledd med følgende ordlyd:

Fylkesmannen skal, når særlige grunner foreligger, fastsette et øvre reintall per siidaandel. Departementet kan gi nærmere bestemmelser om slik reintallsfastsettelse.

To eller flere siidaandeler kan, etter at Fylkesmannen har fattet vedtak i henhold til første ledd, gjennom enighet bestemme en annen reintallsfordeling for sine siidaandeler, så lenge de holder seg innenfor disse siidaandelenes fastsatte reintall.

Forslag til forskrift gitt med hjemmel i reindriftsloven § 60 femte ledd annet punktum:

I siidaer der det er foretatt forholdsmessig reduksjon og reintallet overstiger fastsatt øvre reintall med mer enn 5 %, skal Fylkesmannen for inntil fem år fatte vedtak om øvre reintall per siidaandel. Reintallet for en siidaandel fastsettes til det reintallet andelen hadde året før reintallet steg over fastsatt nivå.

Vurdering

Reindriften er en viktig næring i Troms, og fylkesrådet er nå i oppstartsfasen med en regional plan for reindrift. Dette er den første av sitt slag i landet, og det knyttes store forventninger til arbeidet, både fra næringen, kommunene i Troms og forvaltningen for øvrig.

Selvråderetten som reindriftsloven av 2007 ivaretar er viktig for næringen og må vernes om. Fylkesråden for plan og økonomi oppfatter det slik at næringen i Troms ivaretar selvråderetten hva gjelder antall rein på en god måte, og at utfordringene knyttet til reintall er en problemstilling i Finnmark spesielt og ikke i landet generelt. Den foreslåtte lovendringen er i så måte gjeldende for hele landet, til tross for at problematikken er avgrenset til Finnmark.

Fylkesråden mener at det er betenkelig å endre lov og forskrift, og oppfordrer LMD til å vurdere en løsning som bare aktualiseres i Finnmark. Dette kan skje gjennom særskilte tiltak for Finnmark som ikke berører reinbeitedistrikt i andre deler av landet. En av konsekvensene ved en lovendring er at selvstyret reduseres der det i dag fungerer godt. Etter som fylkesråden forstår er disse bekymringene i tråd med hva Sametinget og NRL har uttrykt i dialogen med departementet; at en lovendring vil kunne virke forstyrrende inn på gode interne prosesser som foregår mange steder.

For Troms sitt anliggende er det viktig at reintallet i Finnmark er under kontroll, og at det øvre reintallet ikke overstiges. 12 reinbeitedistrikt fra Vest-Finnmark har sommerbeite i Nord-Troms, og dette innebærer minimum 39 000 rein (tall oppgitt av Fylkesmannen i Troms) i sommerhalvåret.

En annen problemstilling som aktualiseres ved en eventuell lovendring er hvordan loven skal håndheves. Pr i dag er det bare Finnmark reinbeitedistrikt som har ressurser til telling av rein.

Det er ikke avsatt midler til dette i andre reinbeitedistrikt. Dersom forslag til lovendring og forskrift trer i kraft er det en forutsetning at det stilles økonomiske ressurser til disposisjon for å kunne kontrollere reintallet. I dag har man tillit til at distriktene selv har kontroll på antall rein, og myndighetene teller ikke med mindre de blir oppfordret til det av distriktene. Offentlig initierte tellinger som en del av tilsyn- og kontrollsystemet vil virke preventivt på næringen mot å overstige fastsatt reintall. Samtidig vil det styrke næringen sin legitimitet i forhold til samfunnet for øvrig ved at en har dokumentasjon på at de interne systemer i næringen fungerer, samtidig som forvaltningen kan dokumentere dette gjennom sine tilsyns- og kontrollrutiner.

På denne bakgrunn mener fylkesråden for plan og økonomi at dette bør kunne løses innenfor eksisterende lovverk hvor distriktene selv gjennom bruksreglene har adgang til å fastsette øvre reintall pr siidaandel, jfr § 60 4.ledd. Dette må følges opp med informasjon og veiledning til distriktene, og der en ikke kommer til intern enighet kan Fylkesmannen få en rolle som mekler og pådriver for prosessen internt.

Fylkesråden ser også behovet for å gjennomføre tiltak som forhindrer ny økning av reintallet i Finnmark, og er således enig med departementet. Etter vår oppfatning kan LMD vurdere å bruke § 60 5.ledd til å utarbeide en forskrift som avgrenses til å forhindre økning av reintall i Finnmark, uten å gjøre endringer i reindriftsloven. En slik forskrift vil gi myndigheten i Finnmark den nødvendige hjemmel til å fastsette reintallet på siidaandelsnivå.

Konklusjon:

- Fylkesråden for plan og økonomi støtter ikke forslaget til endring i reindriftsloven som er ute på høring.
- Fylkesråden for plan og økonomi ber LMD vurdere å benytte reindriftsloven § 60 5. ledd for å utarbeide en forskrift som avgrenses til å gjelde for Finnmark, uten å gjøre endringer i reindriftsloven.

Med vennlig hilsen

Gerd H. Kristiansen
fylkesråd for plan og økonomi

Dette dokumentet er godkjent elektronisk og krever ikke signatur.

Kopi:

Fylkesmannen i Troms